

Sygn. akt I C 423/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2018r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Włodarek

Protokolant: sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 31 stycznia 2018r. w K.

sprawy z powództwa **A. C. (PESEL (...))**

przeciwko pozwanemu **(...) S.A. V. (...) z/s w W. (KRS (...))**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) z/s w W. na rzecz powódki A. C. kwotę 30.035,00zł (trzydzieści tysięcy trzydzieści pięć złotych 00/100) wraz z odsetkami:

a. ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 10.000,00zł (dziesięć tysięcy złotych 00/100) od dnia 30 czerwca 2016r. do dnia zapłaty,

b. ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 35,00zł (trzydzieści pięć złotych 00/100) od dnia 30 czerwca 2016r. do dnia zapłaty,

c. ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 20.000,00zł (dwadzieścia tysięcy złotych 00/100) od dnia 22 listopada 2017r. do dnia zapłaty,

2. oddala powództwo w pozostałej części,

3. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu

a. od powódki A. C. kwotę 349,90zł (trzysta czterdzieści dziewięć złotych 90/100) tytułem części nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu i kwotę 475,27zł (czterysta siedemdziesiąt pięć złotych 27/100) tytułem części nieuiszczonych wydatków,

b. od pozwanego (...) S.A. V. (...) z/s w W. kwotę 1.502,10zł (jeden tysiąc pięćset dwa złote 10/100) tytułem części nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu i kwotę 1.098,48zł (jeden tysiąc dziewięćdziesiąt osiem złotych 48/100) tytułem części nieuiszczonych wydatków,

4. zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) z/s w W. na rzecz powódki A. C. kwotę 1.636,59zł (jeden tysiąc sześćset trzydzieści sześć złotych 59/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 423/17

UZASADNIENIE

W dniu 20 lutego 2017r. powódka A. C. skierowała do tut. Sądu żądania zasądzenia od pozwanego (...) S.A. V. (...) z/s w W. kwoty 10.000zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w związku ze zdarzeniem z dnia 8 stycznia 2016r.

wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 30 czerwca 2016r. do dnia zapłaty oraz kwoty 35,00zł tytułem zwrotu kosztów leczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 30 czerwca 2016r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu 8 stycznia 2016r. wchodząc po schodach do budynku poczty położonego w K. przy ul. (...) poślizgnęła się na nieodśnieżonej i oblodzonej powierzchni. Powódka upadła na podłogę prawą częścią ciała i doznała złamania oraz odczucia silnego bólu.

Powódka przez kilka miesięcy po wypadku kontynuowała leczenie w poradniach specjalistycznych powypadkowe i rehabilitację.

Powódka do chwili obecnej odczuwa skutki zdarzenia oraz dyskomfort w życiu codziennym.

Okoliczności zdarzenia, a także przebieg leczenia powodowały u powódki również dyskomfort psychiczny.

Powódka dokonała zgłoszenia u pozwanego zaistnienia szkody w celu przeprowadzenia postępowania szkodowego. W związku ze zgłoszeniem pozwany przeprowadził postępowanie szkodowe w ramach, którego odmówił powódce przyznania odszkodowania.

Postanowieniem z dnia 21 lutego 2017r. Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I C 423/17 zwolnił w części powódkę od kosztów sądowych, tj. ponad kwotę 300,00zł.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. V. (...) z/s w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu tego pisma procesowego pozwany zakwestionował podstawę i źródło swojej odpowiedzialności, wysokość żądanej przez powódkę kwoty zadośćuczynienia wskazując, iż jest ona nadmierna. Pozwany podniósł również zarzut przyczynienia się powódki do powstania szkody i jej rozmiaru.

W dniu 22 listopada 2017r. powódka rozszerzyła żądanie z tytułu zadośćuczynienia do łącznej kwoty 43.000zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 30 czerwca 2016r. do dnia zapłaty.

Pozwany zakwestionował również w całości rozszerzenie żądania odszkodowawczego i wniósł o jego oddalenie w całości.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 8 stycznia 2016r. w K. na ulicy (...) na terenie placówki operatora pocztowego - Poczty Polskiej S.A. z/s w W. Oddział w K. powódka A. C., chcąc dostać się do wnętrza budynku, poruszała się po schodach i nawierzchni poprzedzającej wejście do budynku, za których stan techniczny odpowiadała (...) Sp. z o.o. z/s w S. działający przez podwykonawcę K. M. C. z/s we W..

W dacie zdarzenia panowały złe warunki atmosferyczne. Po utrzymującej się ponad tydzień ujemnej temperaturze powietrza 8 stycznia 2016r. w ciągu dnia nastąpiła odwilż. Rano i popołudniu występowały słabe opady śniegu, które dały sumę 0,6mm rano. Zalegała pokrywa śnieżna o grubości 10cm, która wskutek odwilży topniała. Ponieważ grunt był zmrożony woda z topniejącego śniegu mogła miejscami zamarzać wskutek kontaktu z wychłodzonym podłożem i powodować gołoledź. Zachmurzenie było przez cały czas duże. Wiatr nad ranem z kierunku południowego o sile 3-5 m/s.

W miejscu zdarzenia nawierzchnia schodów i dojścia do drzwi wejściowych placówki znajdowały się w złym stanie technicznym, były nieodśnieżone i śliskie.

Powódka miała ubrane buty kozaki o płaskiej podeszwie.

Powódka zamierzając do wejścia do budynku użyteczności publicznej na nieodśnieżonych i śliskich schodach straciła równowagę i upadła na podłogę. Powódka upadła na prawą część ciała uderzając o podłogę. Po upadku powódka poczuła ból w prawej ręce, miała trudności ze wstaniem, pomogła jej córka A. G. oraz mężczyzna.

Za utrzymanie porządku i czystości w obiekcie była (...) Sp. z o.o. z/s w S. działająca przez podwykonawcę K. M. C. z/s we W., z którą Poczta Polska S.A. z/s w W. posiadała zawartą umowę w zakresie kompleksowych czynności porządkowych na terenie urzędów pocztowych, w tym w obrębie Poczty Polskiej S.A. w K..

Poczta Polska S.A. z/s w W. obciążyła (...) Sp. z o.o. z/s w S. karą umowną za nienależyte wykonanie usługi – m.in. brak odśnieżania w miesiącu styczniu 2016r.

(notatka służbowa k. 10, wydruk e-mail k. 11, oświadczenie k. 12, zdjęcie k. 88, nota księgowa k. 89, arkusz usterkowy k. 90, inf. (...) k. 92-93, zeznania świadka R. B. k. 78-78v 00:30:52-00:56:32, zeznania świadka E. G. k. 96-96v, zeznania świadka A. G. k. 96v-97, przesłuchanie powódki A. C. k. 77v-78 00:09:10-00:30:52, k. 137v, dokumenty akt szkodowych 3251212/001)

Powódka w dniu 9 stycznia 2016r. była diagnozowana w Oddziale Ratunkowym w Wojewódzkim Szpitalu (...) w K., a następnie została skierowana do leczenia w poradni ortopedycznej.

Powódka w związku ze zdarzeniem doznała złamania końca bliższego kości ramiennej prawej.

U powódki zastosowano leczenie zachowawcze i unieruchomienie oraz zlecono przyjmowanie leków oraz kontrolę w poradni ortopedycznej.

Powódka konsultowała zdiagnozowane u niej schorzenia w poradni ortopedycznej, ponadto powódce zlecono i przeprowadzono u niej zabiegi fizykalne oraz fizjoterapeutyczne.

W kolejnych dniach po zdarzeniu powódka odczuwała ból, zażywała leki przeciwbólowe. Powódka wymagała pomocy osób trzecich przy wykonywaniu czynności życia codziennego oraz pielęgnacyjnych.

Powódka jest osobą praworęczną.

(karta leczenia w szpitalnym oddziale ratunkowym k. 13, historia choroby k. 14-20, zeznania świadka A. G. k. 96v-97, przesłuchanie powódki A. C. k. 77v-78 00:09:10-00:30:52, k. 137v, dokumenty akt szkodowych 3251212/001)

Z punktu widzenia ortopedycznego powódka A. C. w wyniku zaistniałego zdarzenia doznała złamania końca bliższego kości ramiennej prawej.

U powódki zastosowano klasyczne zasady obrażeń pourazowych narządów ruchów. Powódka odczuwała ból, który utrzymywał się przez kilka tygodni po wypadku.

Rehabilitację obrażeń pourazowych powódki zakończono w dniu 6 kwietnia 2016r.

W wyniku przedmiotowego zdarzenia powódka doznała obrażeń narządu ruchu, które spowodowały u powódki trwałe uszczerbek na zdrowiu w rozmiarze 10%.

Powódka po zdarzeniu wymagała opieki osób trzecich przez 12 tygodni w wymiarze 4 godzin dziennie.

Obrażenia, których doznała powódka mogą w odległej przyszłości powodować wtórne zmiany zwyrodnieniowe narządu ruchu.

(opinia z zakresu ortopedii i traumatologii k. 102-107, 125-130)

Powódka, w wyniku zdarzenia, poza szkodą na osobie poniosła również wydatki z tytułu zakupu środków medycznych i farmakologicznych w łącznej wysokości 35,00zł.

(faktura k. 21)

W momencie zdarzenia usługobiorca Poczty Polskiej S.A. z/s w (...) Sp. z o.o. z/s w S. działający przez podwykonawcę K. M. C. z/s we W. posiadało zawartą z pozwanym (...) S.A. V. (...) z/s w W. umowę odpowiedzialności cywilnej potwierdzoną polisą seria BP-A/P nr (...).

Powódka dokonała zgłoszenia u pozwanego zaistnienia szkody na osobie w celu przeprowadzenia postępowania szkodowego w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej Ubezpieczyciela sprawcy szkody. Postępowanie szkodowe zostało zarejestrowane pod numerem (...).

W związku ze zgłoszeniem pozwany przeprowadził postępowanie szkodowe w ramach którego decyzją z dnia 15 listopada 2016r. odmówił przyznania powódce zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę i zwrotu kosztów leczenia.

(wezwanie do zapłaty k. 22-23, reklamacja k. 25-26, decyzja k. 27, dokumenty akt szkodowych 3251212/001)

Sąd uznał za przydatne do ustalenia stanu faktycznego opinie główną i uzupełniającą sporządzone przez biegłego ortopedę i traumatologa albowiem są one pełne, jasne, zrozumiałe, wyczerpujące i kompleksowe oraz wewnętrznie spójne. Biegły w poszczególnych opiniach udzielił odpowiedzi na wszystkie postawione w tezie dowodowej pytania, sformułowania zawarte w treści opinii pozwalają na zrozumienie wyrażonych w nich ocen i poglądów oraz sposobu dochodzenia do nich, a ponadto biegły przedstawił metodę badawczą, materiał badawczy, na którym się oparł. Wnioski końcowe każdej z opinii są zwięzłe i precyzyjne, a ponadto wnioski opinii są logiczne i znajdują oparcie w przeprowadzonych przez biegłego badaniach i nie budzą zastrzeżeń, co do ich trafności w porównaniu z podanym w opinii materiałem badawczym.

Za wiarygodne należało uznać zaliczone w poczet materiału dowodowego dokumenty zgromadzone w postępowaniu albowiem zostały one sporządzone przez uprawnione organy w ramach przysługujących im kompetencji, w sposób rzetelny i fachowy. Ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła w ocenie Sądu wątpliwości.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór, w tym znaczeniu, że powód jest uprawniony do występowania z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej w stosunku do pozwanego, a ten zobowiązany do określonego zachowania się.

W niniejszym postępowaniu powód wykazał, że pozwany spełnia materialnoprawną przesłankę procesu, która decyduje o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości jego twierdzeń, że wymieniony w powództwie stosunek prawny istnieje i co jest jego przedmiotem. Pozwany posiada przy tym zdolność sądową i procesową.

Na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. 2017.1170 – j.t. ze zm.) zakład ubezpieczeń udziela ochrony ubezpieczeniowej na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z ubezpieczającym, natomiast w myśl art. 15 ust. 2 cyt. ustawy umowa ubezpieczenia ma charakter dobrowolny, z zastrzeżeniem przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Stosownie do treści art. 16 w/w ustawy ogólne warunki ubezpieczenia określają w szczególności prawa i obowiązki każdej ze stron umowy ubezpieczenia oraz zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.

Na podstawie art. 805 § 1 kc przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę, natomiast na podstawie art. 805 § 2 pkt 2 kc świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu osobowym - umówionej sumy pieniężnej, renty lub innego świadczenia

w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku w życiu osoby ubezpieczonej. Na podstawie art. 829 § 1 pkt 2 kc ubezpieczenie osobowe może w szczególności dotyczyć przy ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków - uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci wskutek nieszczęśliwego wypadku.

O powstaniu odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń nie decyduje wyłącznie powstanie po stronie ubezpieczającego cywilnoprawnego obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej osobie trzeciej, lecz wystąpienie wypadku ubezpieczeniowego. Wypadek ubezpieczeniowy jest natomiast zdarzeniem, które strony umowy ubezpieczenia określiły jako przyczynę uzasadniającą odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń.

Na zarządcy budynku i podmiocie odpowiedzialnym za utrzymanie czystości ciąży szeroko rozumiany obowiązek wykonywania ogółu prac porządkowych, zabezpieczających i przywracających pierwotny (prawidłowy) stan nawierzchni oraz bieżących robót porządkowych i innych, których celem jest poprawa jakości i zwiększenie bezpieczeństwa ruchu dla użytkowników, a jego pierwszoplanowym zadaniem jest utrzymanie budynku w stanie wykluczającym narażenie użytkowników na wypadek, pozostający w adekwatnym związku przyczynowym z jego wykorzystaniem. Obowiązek należytego utrzymania i ochrony budynku nie konkretyzuje się przy tym dopiero w razie zawiadomienia przez osoby trzecie (użytkowników itd.) o istniejącym zagrożeniu jednostki organizacyjnej sprawującej zarząd.

Poprzez należyty stan nawierzchni należy rozumieć, ze względu na szczególne przeznaczenie budynku użyteczności publicznej, zdatność do użytkowania w sposób zapewniający bezpieczeństwo korzystających z niego osób trzecich. W tym celu przyjąć należy, że dla zapewnienia właściwego utrzymania nawierzchni podmiot zarządzający budynkiem zobowiązany jest podejmować nie tylko działania o charakterze interwencyjnym w odpowiedzi na sygnały zgłaszane przez użytkowników, ale również powinien we własnym zakresie podjąć wszelkie starania umożliwiające nie tylko zapobieganie zdarzeniom wpływającym negatywnie na stan nawierzchni, ale przede wszystkim zorganizować własne czynności nadzorcze tak, by zoptymalizować swoje możliwości interwencji niezależnie od informacji ze strony użytkowników.

Praca jednostki organizacyjnej sprawującej zarząd budynkiem i podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie czystości powinna być tak zorganizowana, żeby miała ona możliwość odpowiednio szybkiego stwierdzenia wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia

O zasadności zarzutu braku wymaganej staranności w dopełnieniu obowiązków decyduje nie tylko sama niezgodność postępowania z zachowaniem modelowym, lecz także możliwość i powinność przewidywania jego następstw warunkowana doświadczeniem życiowym. Należyta staranność nawet w rozumieniu art. 355 § 2 kc oznacza inny rodzaj staranności, dostosowanej zarówno do działającego podmiotu, przedmiotu którego jego działanie dotyczy, jak i okoliczności, w których to działanie znajduje swój przejaw.

Skoro zarządca budynku i podmiot odpowiedzialny za utrzymanie czystości jest zobowiązany do utrzymania nieruchomości w należyтым stanie t.j.: utrzymania nawierzchni, przeprowadzania okresowych kontroli stanu nawierzchni w obiekcie ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa użytkowników, to zaniechanie przeprowadzenia prac oczyszczających, porządkowych i zabezpieczających nawierzchni, na której występowały stwierdzone procesy związane z warunkami atmosferycznymi na zewnątrz musi rodzić odpowiedzialność z mocy art. 415 kc.

Szkoda zarówno majątkowa, jak i niemajątkowa musi pozostawać w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem w rozumieniu art. 361 § 1 kc.

Na tle art. 361 § 1 kc odnotowania wymaga, że na gruncie tego przepisu „obojętne jest, czy ma miejsce związek przyczynowy bezpośredni, czy pośredni oraz, czy jest to związek przyczynowy złożony, wieloczłonowy, z tym, że odpowiedzialność cywilną uzasadnia jedynie taki związek przyczynowy wieloczłonowy, w którym między

poszczególnymi ogniwami zachodzi normalna zależność przyczynowa, a więc każde ogniwo tego związku podlega ocenie z punktu widzenia przyczynowości adekwatnej.

Norma zawarta w przepisie art. 361 § 1 kc opiera się na założeniach teorii adekwatnego związku przyczynowego, w wersji obiektywnej, zwanego też „normalnym związkiem przyczynowym”. Teoria ta zakłada, że związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy, gdy w grupie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzić istnienie związku przyczynowego jako takiego, lecz należy stwierdzić, że chodzi o następstwa normalne (a nie niezwykłe, nadzwyczajne).

Związek przyczynowy należy pojmować jako obiektywne powiązanie ze sobą zjawiska nazwanego „przyczyną” ze zjawiskiem określonym jako „skutek”. Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego determinowane jest okolicznościami faktycznymi sprawy. W pierwszej kolejności należy za pomocą testu „conditio sine qua non” zbadać, czy określony skutek stanowi obiektywne następstwo zdarzenia, które wskazano jako jego przyczynę, to znaczy, czy oceniany skutek nastąpiłby mimo braku wskazanej przyczyny. Jeżeli odpowiedź jest negatywna, czyli badany skutek nastąpiłby również mimo nieobecności tej przyczyny należy stwierdzić, że nie występuje żaden obiektywny związek przyczynowy i nie ma potrzeby dalszego badania, czy relacje pomiędzy przyczyną a skutkiem są adekwatne w rozumieniu art. 361 § 1 kc. Pojawienie się w przebiegu kauzalnym przyczyny zewnętrznej, nie powiązanej z działaniem lub zaniechaniem podmiotu odpowiedzialnego za powstanie szkody, przesądza o braku związku przyczynowego, jeśli bez przyczyny pierwotnej szkoda i tak powstałaby. Przepis art. 361 § 1 kc wiąże jednak odpowiedzialność tylko z normalnymi następstwami zjawisk stanowiących jej podstawę. W razie pozytywnego stwierdzenia, że dany fakt był koniecznym warunkiem wystąpienia skutku, należy rozważyć, czy wspomniane powiązania można traktować jako „normalne”, tzn. typowe lub oczekiwane w zwykłej kolejności rzeczy. Typowym jest skutek jaki daje się przewidzieć w zwykłym porządku rzeczy, taki, o którym na podstawie zasad doświadczenia życiowego, wiadomo, że jest charakterystyczny dla danej przyczyny jako normalny rezultat określonego zjawiska. Nie mieści się w płaszczyźnie adekwatnego związku przyczynowego skutek, który wprawdzie daje się łączyć z określonym zdarzeniem początkowym w sensie oddziaływania sprawczego, ale jest następstwem nietypowym, tj. nie występującym w kolejności zdarzeń, która charakterystyczna jest dla określonej przyczyny i przez to nie dającym się uwzględnić w ewentualnych przewidywaniach, a zarazem zależny jest w istocie od innych zdarzeń, które w zbiegu z przyczyną wyjściową jawią się jako przypadkowy zbieg okoliczności – por. wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 20 maja 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 968/14, opubl. LEX nr 1770850, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2015r. w sprawie o sygn. akt I ACa 959/14, opubl. LEX nr 1667508, wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 4 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 68/14, opubl. LEX nr 1624064, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 28 października 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 824/14, opubl. LEX nr 1554766, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 13 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 785/13, opubl. LEX nr 1469375.

Przyczynienie się w ujęciu art. 362 kc oznacza, że pomiędzy zachowaniem poszkodowanego a szkodą istnieje adekwatny związek przyczynowy. Wina lub oczywista nieprawidłowość (albo ich brak) po stronie poszkodowanego podlegają uwzględnieniu przy ocenie, czy i w jakim stopniu przyczynienie się uzasadnia obniżenie odszkodowania. Ocena stopnia przyczynienia musi uwzględniać wiek i doświadczenie stron oraz ciężące na nich obowiązki, a także stopień świadomości poszkodowanego.

W świetle ustalonego przez Sąd stanu faktycznego, w szczególności przy uwzględnieniu warunków fizycznych i technicznych schodów, po którym poruszała się powódka, w miejscu gdzie nastąpiło zdarzenie, a także mając na względzie okoliczności osobiste dotyczące powódki i zaniechania po stronie podmiotu odpowiedzialnego za utrzymanie tego miejsca w należyтым stanie zdatnym do stosownego użytku zgodnie z jego przeznaczeniem, nieuzasadniony jest zarzut pozwanego o istnieniu podstaw do zmniejszenia na podstawie art. 362 kc obowiązku naprawienia szkody z powodu niedołożenia staranności w przez powódkę. Przy czym pozwany nie podaje i nie konkretyzuje indywidualnych okoliczności, których obiektywna ocena mogłaby stanowić asumpt do uznania, iż nieuwaga, nieostrożność, bądź inne niewłaściwe zachowanie powódki w dacie i miejscu zdarzenia stanowiło przyczynę zaktualizowania się ciągu zdarzeń powodujących zaistnienie wypadku i jego skutków.

Konstatując należy stwierdzić, iż w warunkach przedmiotowej sprawy ustalony przez Sąd stan faktyczny pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że pomiędzy zaniechaniem pozwanego a szkodą powódki zachodzi adekwatny związek przyczynowy, który jest nie tylko przesłanką odpowiedzialności za szkodę, ale również rozstrzyga o granicach tejże odpowiedzialności, a ponadto powstała na osobie i mieniu powódki szkoda jest normalnym, typowym następstwem zaniechania pozwanego w prezentowanym przez stronę układzie sytuacyjnym składającym się na zachowania osób uczestniczących w zdarzeniu i ich wpływu na zakres powstałych skutków.

Jak już wskazano dla ustalenia odpowiedzialności za szkodę niematerialną warunkiem koniecznym jest istnienie adekwatnego związku przyczynowego między krzywdą a zdarzeniem ją wyrażającym albowiem rolą oraz istotą związku przyczynowego jako przesłanki roszczenia o zadośćuczynienie jest ocena, czy doznana szkoda niemajątkowa może być normalnym skutkiem zdarzenia szkodzącego, przy czym stopień natężenia doznanej krzywdy, tj. rodzaj, charakter, długotrwałość ujemnych przeżyć, a także ich intensywność, stanowi tylko przesłankę określającą wysokość zadośćuczynienia, a nie przesłankę zasadności samego roszczenia z tego tytułu, przy przyjęciu, że treść art. 445 § 1 kc oraz art. 448 kc stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 361 § 1 kc – por. wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 11 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1184/13, opubl. LEX nr 1454546, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 175/14, opubl. LEX nr 1489037, wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 12 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 8/14, opubl. LEX nr 1500753, wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 12 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1193/13, opubl. LEX nr 1451641.

Zadośćuczynienie pełni przede wszystkim funkcję kompensacyjną, czyli jego rolą jest wynagrodzenie krzywdy (szkody niemajątkowej) rozumianej jako cierpienie fizyczne (ból i innego rodzaju dolegliwości) i psychiczne (ujemne odczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała lub rozstrojem zdrowia), aby przynajmniej w ten sposób częściowo przywrócić równowagę zachwianą w wyniku popełnienia czynu niedozwolonego. Okoliczność powyższa powoduje, że o rozmiarze należnego zadośćuczynienia decyduje w pierwszym rzędzie rozmiar i natężenie doznanej krzywdy, tj. rodzaj, charakter, długotrwałość cierpień fizycznych i ujemnych doznań psychicznych, ich intensywność, nieodwracalność negatywnych skutków zdrowotnych, np. stopień i trwałość kalectwa, w tym potrzeby stałej rehabilitacji, zażywania środków farmakologicznych, utrata perspektyw na przyszłość, konieczność korzystania z opieki osób trzecich, poczucie wykluczenia i nieprzydatności społecznej, a ponadto prognozy na przyszłość (polepszenie lub pogorszenie stanu zdrowia) oraz towarzyszące jej poczucie bezradności powodowanej koniecznością korzystania z opieki innych osób oraz nieprzydatności społecznej, a także wiek poszkodowanego, konieczność zmiany zatrudnienia, niemożność wykonywania zawodu, uprawiania sportów, pracy twórczej lub artystycznej, utratę kontaktów towarzyskich, zmianę trybu życia, przyzwyczajzeń, czy też sposobu spędzania wolnego czasu.

Zmierzenie rozmiaru doznanej krzywdy nie jest możliwe, gdyż krzywda stanowi subiektywne przeżycie danej osoby. Niezbędne jest wszakże odniesienie wysokości żądanej kwoty do konkretnych, obiektywnych okoliczności faktycznych w danej sprawie, a nie do subiektywnego poczucia krzywdy osoby uprawnionej.

Wysokość zadośćuczynienia odpowiadająca doznanej krzywdzie powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne i fizyczne. Zadośćuczynienie przyznawane jest jednorazowo, zatem musi rekompensować całą krzywdę w postaci cierpień fizycznych i psychicznych już doznanych jak i tych, które w związku z doznaniem uszkodzeniem ciała wystąpią w przyszłości jako możliwe do przewidzenia następstwa czynu niedozwolonego, a także prognozę na przyszłość – por. wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 5 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1670/13, opubl. LEX nr 1509116, wyrok s.apel. w Krakowie z dnia 27 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1622/13, opubl. LEX nr 1563513, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 615/14, opubl. LEX nr 1587268, wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 6 listopada 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 457/14, opubl. LEX nr 1554625, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 5 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 936/13, opubl. LEX nr 1439218, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 11 czerwca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1593/13, opubl. LEX nr 1480479, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 13 grudnia 2013r. w sprawie o sygn.

akt I ACa 829/13, opubl. LEX nr 1416140, wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 15 stycznia 2014r. w sprawie o sygn. akt V ACa 755/13, opubl. LEX nr 1454457.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, iż pomiędzy zdarzeniem i powstałą u powódki szkodą niemajątkową istnieje adekwatny związek przyczynowy, który nie pozostaje w jakiegokolwiek zależności z istniejącym u niej schorzeniem samoistnym bądź też innymi dolegliwościami, a ocena zdiagnozowanych u powódki schorzeń powypadkowych, ich rodzaj, charakter, rozmiar, jakość, intensywność i czas trwania, wpływ na funkcjonowanie w życiu osobistym i zawodowym oraz starania o odwrócenie ujemnych następstw oceniane przez pryzmat kwantyfikatorów decydujących o wysokości zadośćuczynienia wskazują, iż przyznana przez Sąd kwota zadośćuczynienia w wysokości 30.000zł, której rozmiar oszacowano przy określonych przez biegłego ortopedę i traumatologa rodzaju, charakteru i rozmiarów cierpień fizycznych i psychicznej powódki, a także procentowej wartości trwałego uszczerbku na zdrowiu powódki na poziomie 10%, nie jest rażąco niska i nadmiernie wygórowana.

Odczucie krzywdy jest pojęciem subiektywnym i niewymiernym, jednak określając wysokość zadośćuczynienia Sąd kierował się przesłankami obiektywnymi, biorąc pod uwagę szeroko rozumiane cierpienia fizyczne i psychiczne poszkodowanej, w tym skutki jakie zdarzenie wywarło na organizmie powódki, w ograniczeniach w życiu codziennym, planach życiowych, w sferze zawodowej, możliwości funkcjonowania w rodzinie i w dotychczasowym środowisku. Przyznanie odpowiedniego zadośćuczynienia oznacza przyznanie takiej kwoty, która rozsądnie oceniana da się określić jako godziwa w realiach danej sprawy. Skutkiem tej oceny winno zaś być zasądzenie zadośćuczynienia, które wystarcza do złagodzenia doznanych cierpień, a zarazem nie premiuje osób o słabszej konstrukcji psychicznej, reagujących intensywniej na sytuacje traumatyczne lub też nie prowadzi do pokrzywdzenia osób o osobowości zamkniętej, kumulującej w sobie wewnętrzne emocje.

Kwota zadośćuczynienia nie może stanowić źródła wzbogacenia dla poszkodowanego, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądanego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy doznanej przez poszkodowanego. Zadośćuczynienie powinno być bowiem zarazem środkiem pomocy dla poszkodowanego i pozostawać w odpowiednim stosunku do rozmiarów krzywdy, winno ona uwzględniać aktualne warunki i przeciętną stopę życiową społeczności, w której przebywa pokrzywdzony. Wyrok zasądający zadośćuczynienie ma charakter deklaracyjny, a rozmiar szkody niemajątkowej, ustala się, uwzględniając moment wyrokowania. – por. wyrok SN z dnia 29 sierpnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I CSK 667/12, opubl. LEX nr 1391106, wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 17 kwietnia 2013r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 974/12, opubl. LEX nr 1362966, wyrok s.apel. w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 940/13, opubl. LEX nr 1466803, wyrok SN z dnia 24 lipca 2014r. w sprawie o sygn. akt II CSK 595/13, opubl. (...) nr (...).

Jak już wskazano na wysokość przyznanej rekompensaty miało decydujący wpływ ocena stanu zdrowia i perspektyw w sferze tego dobra osobistego dokonana przez biegłego ortopedę i traumatologa.

Jednocześnie pozwany zaniechał wskazania dowodów, których przeprowadzenie mogłoby wyłączyć jego odpowiedzialność, a także zmienić i zmniejszyć obraz doznanych przez powódkę cierpień fizycznych i psychicznych, co mogłoby mieć wpływ na wysokość przyznanego przez Sąd świadczenia.

Obowiązkiem pozwanego w sytuacji, gdy kwestionował zasadność i wysokość dochodzonego przez powódkę świadczenia było przedstawienie udokumentowanych kontrargumentów a nie ograniczenie się do stawiania gołosłownych hipotez. Zatem obowiązkiem pozwanego było w ramach postępowania przed Sądem przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc). Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona,

która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w B. z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

Powódka była również uprawniona do żądania zwrotu wydatków z tytułu kosztów leczenia. Powódka poniosła wydatki na leczenie w łącznej wysokości 35,00zł.

Świadczenie ubezpieczyciela w ramach umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje także uzasadnione i celowe koszty leczenia oraz rehabilitacji poszkodowanego niefinansowane ze środków publicznych. Przepis art. 444 § 1 kc nie nakłada na poszkodowanego obowiązku wykazywania, iż nie mógł skorzystać z państwowej służby zdrowia. (por. uchwała SN z dnia 19 maja 2016r. w sprawie o sygn. akt III CZP 63/15, opubl. Biul. SN 2016 nr 5).

W myśl art. 444 § 1 kc odszkodowanie obejmuje wszelkie koszty wynikłe z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Celem odszkodowania w ramach art. 444 § 1 kc jest restytucja stanu istniejącego przed wypadkiem, a jeśli jego przywrócenie nie jest możliwe, zastąpienie stanu dawnego stanem, w którym poszkodowanemu zostaną zapewnione warunki życiowe zbliżone do tych, jakie miał przed wyrządzeniem mu uszczerbku.

Ogranicza się jednak rozmiary obowiązku pokrycia „wszelkich kosztów” wymaganiem, aby ich żądanie było konieczne i celowe. Osoba, która doznała uszczerbku na zdrowiu na skutek wypadku ma zatem prawo domagać się w ramach naprawienia szkody, pokrycia wszystkich niezbędnych i celowych wydatków wynikających z tego zdarzenia. Ponadto pojęcie „wszelkie koszty”, o których mowa w art. 444 § 1 kc oznacza koszty różnego rodzaju, których nie da się z góry określić.

Celowość ponoszenia wszelkich wydatków może być związana nie tylko z możliwością uzyskania poprawy stanu zdrowia, ale też z potrzebą utrzymania tego stanu, jego nie pogarszania. Muszą to być jednakże koszty, które pozostają w związku przyczynowym z likwidacją skutków uszkodzenia ciała. Koszty te należy oceniać wg kryteriów obiektywnych w zakresie potrzeb poszkodowanego. Nie mogą to być koszty, które przekraczają te potrzeby. Realność szkody wyraża się w tym, że przyznanie odszkodowania nie uzasadnia sama utrata zdrowia i ewentualność poniesienia wydatków, ale rzeczywiste zwiększenie potrzeb powstałe w następstwie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Przesłanką uwzględnienia żądania, o którym mowa w art. 444 § 1 kc jest wyłącznie wykazanie przez poszkodowanego, że suma której zwrotu domaga się od zobowiązanego do naprawienia szkody jest sumą potrzebną na koszty restytucji pełnej sprawności.

Dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne.

Opóźnienie świadczenia odszkodowawczego następuje, jeżeli dłużnik nie spełni świadczenia niezwłocznie po wezwaniu go przez wierzyciela i od tej chwili należą się wierzycielowi odsetki. W razie wyrządzenia szkody odsetki należą się poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania, w tej bowiem chwili staje się, zgodnie z art. 455 kc, wymagalny obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego. – por. wyrok s.apel. w Warszawie z dnia 18 stycznia 2013r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 1150/12, opubl. LEX nr 1314923, wyrok SN z dnia 8 lutego 2012r. w sprawie o sygn. akt V CSK 57/11, opubl. LEX nr 1147804.

Wymagalne roszczenie o zadośćuczynienie powoduje stan opóźnienia po jego sprecyzowaniu co do wysokości i wezwaniu dłużnika do zapłaty konkretnej kwoty z tego tytułu – por. wyrok s.apel. w Rzeszowie z dnia 15 maja 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 77/14, opubl. LEX nr 1506727.

O roszczeniu ubocznym orzeczono w oparciu o treść art. 481 § 1 i 2 - 2⁴ kc.

Odsetki na podstawie art. 481 kc należą się jeżeli zobowiązany nie płaci należnego zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub art. 455 kc. Nie sprzeciwia się temu okoliczność, że zasądzenie

zadośćuczynienia jest fakultatywne, a jego wysokość zależy od oceny sądu oraz, że do zadośćuczynienia stosuje się art. 363 § 2 kc albowiem orzeczenie sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, nie zaś konstytutywnego. W świetle art. 455 kc roszczenie o zadośćuczynienie, jako roszczenie pieniężne - w przypadku braku oznaczenia terminu spełnienia świadczenia - staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty. Stąd też odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu należą się już od tej chwili, czemu nie stoi na przeszkodzie to, że wysokość świadczenia jest ostatecznie kształtowana przez sąd. – por. wyrok s.apel. w Rzeszowie z dnia 29 sierpnia 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 203/13, opubl. LEX nr 1396899, wyrok s.apel. w Lublinie z dnia 27 marca 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 807/12, opubl. LEX nr 1306007, wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 459/13, opubl. LEX nr 1416095.

Sąd miał przy tym również na względzie treść art. 29 ustawy z dnia 11 września 2015r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. 2017.1170 – j.t. ze zm.) i art. 817 § 1 kc. Ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Świadczenie ubezpieczyciela ma zatem charakter terminowy. Wobec powyższego spełnienie świadczenia w terminie późniejszym może być usprawiedliwione jedynie wówczas, gdy ubezpieczyciel wykaże istnienie przeszkód w postaci niemożliwości wyjaśnienia okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności albo wysokości świadczenia, mimo działań podejmowanych z wymaganą od niego starannością profesjonalisty, według standardu, którego reguły wyznaczają przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Istnienie okoliczności usprawiedliwiających przekroczenie trzydziestodniowego terminu podlega indywidualnej ocenie w realiach konkretnej sprawy. Niewykazanie ich świadczy o popadnięciu ubezpieczyciela w opóźnienie ze spełnieniem świadczenia. Skutki opóźnienia określone są m.in. w art. 481 § 1 kc i obligują dłużnika do zapłaty odsetek – por. wyrok s.apel. w Łodzi z dnia 20 lutego 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1080/13, opubl. LEX nr 1439194, wyrok SN z dnia 18 listopada 2009r. w sprawie o sygn. akt II CSK 257/09, opubl. LEX nr 551104.

Wymagalność roszczenia odsetkowego dochodzonego w związku z podwyższeniem roszczenia w toku toczącego się już postępowania przysługuje powódce od daty jego zgłoszenia – por. uchwała SN z dnia 8 lipca 1993r. w sprawie o sygn. akt III CZP 80/93, opubl. OSP 1994/3/50.

O kosztach procesu w związku z częściowym uwzględnieniem powództwa orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 - 3 kpc i art. 100 kpc oraz § 2 pkt 5 w zw. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 – j.t.) oraz w oparciu o treść art. 13 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2018.300 – j.t.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2016.1827 – j.t. ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.